

นโยบายและวิธีปฏิบัติทางการบัญชีของธุรกิจสถานีโทรทัศน์

นายกิตติศักดิ์ เมธาวลิต

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต

ภาควิชาการบัญชี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-577-749-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016303

I 10306201

ACCOUNTING POLICIES AND PRACTICES FOR THE TELEVISION BROADCASTING INDUSTRY

Mr. Kittisak Methachavalit

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Accountancy

Department of Accountancy

Graduate School

Chulalongkorn University

1990

ISBN 974-577-749-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์

โดย

ภาควิชา

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

นโยบายและวิธีปฏิบัติทางการบัญชีของธุรกิจสถานีโทรทัศน์

นายกิตติศักดิ์ เมธาวลิต

การบัญชี

นายยรรยง ถาวโรฤทธิ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประวิตร นิลสุวรรณากุล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรารักษ์) คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(ศาสตราจารย์วิไล วีระปรีช) ประธานกรรมการ

.....
(นายยรรยง ถาวโรฤทธิ) อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประวิตร นิลสุวรรณากุล) กรรมการ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตฤษา คุณเนนิชกิจ) กรรมการ

กิตติศักดิ์ เมธาชวลิต : นโยบายและวิธีปฏิบัติทางการบัญชีของธุรกิจสถานีโทรทัศน์
 (ACCOUNTING POLICIES AND PRACTICES FOR THE TELEVISION BROADCASTING
 INDUSTRY) อ.ที่ปรึกษา : นายยรรยง ดาวโรฤทธิ์, ผศ.ดร.ประวิตร นิลสุวรรณกุล
 124 หน้า ISBN 974-577-749-8

วิทยานิพนธ์นี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบนโยบายและวิธีปฏิบัติทางการบัญชีของธุรกิจสถานีโทรทัศน์
 กับหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป เพื่อพัฒนาหลักการบัญชีที่ใช้สำหรับธุรกิจสถานีโทรทัศน์ในประเทศไทย โดย
 ศึกษาถึงนโยบายการบัญชีที่สำคัญ ซึ่งประกอบด้วย การรับรู้รายได้ การแลกเปลี่ยนโฆษณา ลิขสิทธิ์ภาพยนตร์
 การตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ เงินลงทุนในหลักทรัพย์ สินทรัพย์ถาวรและค่าเสื่อมราคา การแปลงค่าเงินตรา
 ต่างประเทศ การตั้งเงินทุนเลี้ยงชีพและบำเหน็จ และการคำนวณกำไรต่อหุ้นของสถานีโทรทัศน์ที่เปิด
 ดำเนินงานในเชิงธุรกิจทั้งหมด 4 สถานี คือ สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 5 7 และ 9

จากการศึกษาพบว่า นโยบายการบัญชีที่สำคัญ 8 เรื่อง ที่สถานีโทรทัศน์เลือกใช้ เป็นไปตาม
 หลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป ยกเว้นในเรื่องลิขสิทธิ์ภาพยนตร์มีการใช้หลักการบัญชีที่แตกต่างกันคือ สถานี
 โทรทัศน์ 2 แห่ง ใช้วิธีการตั้งพักรอการตัดบัญชี ส่วนสถานีโทรทัศน์อีกแห่งหนึ่ง ใช้วิธีคิดเป็นค่าใช้จ่ายในการ
 ดำเนินงานทั้งจำนวน นอกจากนี้ยังพบว่างบการเงินของสถานีโทรทัศน์เอกชนยังไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการ
 เปิดเผยนโยบายการบัญชีเท่าที่ควร คือ มีการเปิดเผยนโยบายการบัญชีเพียงบางส่วนหรือไม่มีการเปิดเผย
 การเลือกใช้หลักการบัญชีและความเพียงพอของการเปิดเผยนโยบายการบัญชีที่แตกต่างกันดังกล่าว เป็นผล
 เนื่องจากขาดหลักการบัญชีเฉพาะ เรื่องที่ชัดเจนและผู้บริหารยังไม่ได้ให้ความสำคัญอย่างเพียงพอต่อการ
 เปิดเผยข้อมูลทางการบัญชี ข้อเสนอแนะในเรื่องนี้มีดังนี้ (1) สถานีโทรทัศน์ควรใช้หลักการบัญชีเกี่ยวกับ
 ลิขสิทธิ์ภาพยนตร์ ซึ่งเป็นหลักการบัญชีที่สำคัญเฉพาะธุรกิจไปในแนวเดียวกัน โดยบันทึกรายการลิขสิทธิ์
 ภาพยนตร์ที่ได้มาเป็นรายจ่ายฝ่ายทุน และตัดจำหน่ายบัญชีตามส่วนที่ได้ออกอากาศแล้ว หากสถานีโทรทัศน์
 ได้ทำการผลิตรายการเองก็ควรจัดทำแผ่นดินทุนการผลิตรายการเพื่อรวบรวมต้นทุนการผลิตของแต่ละรายการ
 เมื่อผลิตแล้วเสร็จจึงโอนบัญชีไปตั้งพักรอการตัดบัญชีเช่นเดียวกับลิขสิทธิ์ภาพยนตร์ (2) ผู้บริหารสถานี
 โทรทัศน์ควรให้ความสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลและรายการในงบการเงินให้มากขึ้น ได้แก่ การเปิดเผยนโยบาย
 การบัญชีที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะธุรกิจ การให้รายละเอียดเพื่ออธิบายรายการ และการจัดทำงบการเงิน
 เปรียบเทียบ (3) สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยควรทำการศึกษาและออกแถลง-
 การแนะนำมาตรฐานการบัญชีสำหรับธุรกิจสถานีโทรทัศน์ต่อไป

ภาควิชา การบัญชี
 สาขาวิชา การบัญชีทั่วไป.....
 ปีการศึกษา ..2532.....

ลายมือชื่อนิสิต *Somchai Jansin*
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *S. N.*
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม *บ.อ.ด.โรฤทธิ์*

KITTISAK METHACHAVALIT : ACCOUNTING POLICIES AND PRACTICES FOR THE TELEVISION BROADCASTING INDUSTRY. THESIS ADVISOR : MR.YANYONG THAWARORIT, ASST.PROF.PRAWIT NINSUVANNAKUL, Ph.D., 124 pp. ISBN 974-577-749-8

The thesis aims at the study on the accounting policies and practices for the television broadcasting industry and the comparison with the generally accepted accounting principles. The purpose of the study is to develop the accounting principles for the television broadcasting industry in Thailand. The study includes the following significant accounting policies : revenue recognition, barter transactions, television film license agreements, allowance for doubtful account, investment in securities, fixed assets and depreciation, conversion of foreign currencies, employees' provident fund and earnings per share, of the four commercial TV channels i.e. 3, 5, 7 and 9.

According to the study, eight of significant accounting policies employed by the TV stations comply with those of the generally accepted accounting principles, with the exception of television film license agreements. Two stations considered it as deferred charge but the other treated it as operating expense. In addition, the private TV stations did not seem to pay attention to the disclosure of accounting policies. Their accounting policies are partially disclosed or not disclosed at all. The problem arised from lack of distinct accounting principles for this specific application, and negligence of management. The recommendations of the study are : (1) TV stations should use accounting principle regarding television film license agreements as a special accounting principle for the industry so that they can comply with only one standard. This can be done by recording film licenses as capital expenditure and amortizing the items that have been broadcast. If a TV station produces programs by themselves, they should have a program cost sheet for recording cost incurred from each of them. After a program has been completed, it would be transferred to capital expenditure. (2) TV stations should disclose more significant information i.e. accounting policies for their respective special application, explanation of the items and comparative financial statements. (3) The Institute of Certified Accountants and Auditors of Thailand should conduct the study and issue accounting standard for television broadcasting industry.

ภาควิชา ..การบัญชี.....
สาขาวิชา ..การบัญชีทั่วไป.....
ปีการศึกษา ..2532.....

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือและความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ คุณแยรรยง ถาวโรฤทธิ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประวิตร นิลสุวรรณกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมท่านทั้งสองได้กรุณาสละเวลาอันมีค่ายิ่งในการให้คำแนะนำ ปรึกษา และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี พร้อมกันนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์วิไล วีระปรีช ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตनुชา คุณพนิชกิจ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาตรวจสอบและแก้ไข ทำให้วิทยานิพนธ์นี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ทุกท่านของสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 5 7 และ 9 ที่ให้ความอนุเคราะห์ในด้านข้อมูล ตลอดจนสถานีโทรทัศน์ในต่างประเทศที่จัดส่งเอกสารเกี่ยวกับงบการเงินมาให้ ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ CBS และสถานีโทรทัศน์ NBC แห่งสหรัฐอเมริกา สถานีโทรทัศน์ BBC แห่งสหราชอาณาจักร และสถานีโทรทัศน์ ABC แห่งออสเตรเลีย ขอขอบพระคุณคุณปิยนันท์ ตันติวิภูศิลา คุณสุรัสวดี มุทธาภาณุจณ์ ตลอดจนผู้บังคับบัญชาและทุก ๆ ท่านที่มีได้เอื้อนนามที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจ

ความตั้งใจมั่นและความพยายามที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ หากจะก่อให้เกิดผลดีในทางวิชาการบ้าง ผู้เขียนขอมอบให้แก่แม่ พ่อผู้ล่วงลับไปแล้ว และองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก (อ.พ.ศ.) ที่เคยให้ทุนการศึกษาตั้งแต่ชั้น ม.ศ. 4 จนจบปริญญาตรีภายในประเทศ

กิตติศักดิ์ เมธาชวลิต

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
๖ วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย.....	3
แนวเหตุผลทางทฤษฎีในการศึกษาวิจัย.....	3
๗ ขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	4
วิธีการศึกษาและวิจัย.....	4
๘ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา.....	5
2 ระบบโทรทัศน์และสถานีโทรทัศน์ในประเทศไทย.....	6
ระบบการรับโทรทัศน์วงจรเปิด.....	6
การถ่ายทอดสัญญาณโทรทัศน์แบบเครือข่าย.....	8
การถ่ายทอดสัญญาณโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม.....	9
ความจำเป็นในการควบคุมวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์.....	10
สถานีวิทยุไทยทีวีสีช่อง 9 (อ.ส.ม.ท.).....	13
สถานีวิทยุโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 5.....	14
สถานีวิทยุโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7.....	15
สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3.....	16
โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย.....	17
3 ลักษณะการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์.....	18
ลักษณะของธุรกิจสถานีโทรทัศน์.....	18
ลักษณะการแบ่งส่วนงานของสถานีโทรทัศน์.....	20
ลักษณะรายได้และค่าใช้จ่ายของการดำเนินงาน.....	21

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

4	การเปิดเผยนโยบายการบัญชี.....	23
	มาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับการเปิดเผยนโยบายการบัญชี.....	24
	การรับรู้รายได้.....	25
	การแลกเปลี่ยนโฆษณา.....	27
	ลิขสิทธิ์ภาพยนตร์และสิทธิอื่น ๆ ไม่มีตัวตนอื่น ๆ	29
	การบัญชีเกี่ยวกับการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ.....	33
	เงินลงทุนในหลักทรัพย์.....	34
	การบัญชีเกี่ยวกับสินทรัพย์ถาวรและค่าเสื่อมราคา.....	36
	การแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ.....	38
	การตั้งเงินทุนเลี้ยงชีพและบำเหน็จ.....	40
	การคำนวณกำไรต่อหุ้น.....	42
5	การเปรียบเทียบนโยบายการบัญชีและวิธีปฏิบัติทางการบัญชีระหว่างสถานีโทรทัศน์.....	44
	สถานีโทรทัศน์ช่อง T	44
	สถานีโทรทัศน์ช่อง L	53
	สถานีโทรทัศน์ช่อง V	61
	สถานีโทรทัศน์ช่อง S	63
6	การเปรียบเทียบนโยบายและวิธีปฏิบัติทางการบัญชีระหว่างสถานีโทรทัศน์กับหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป.....	75
	การรับรู้รายได้.....	75
	การแลกเปลี่ยนโฆษณา.....	76
	ลิขสิทธิ์ภาพยนตร์และสิทธิอื่น ๆ ไม่มีตัวตนอื่น ๆ	77
	การบัญชีเกี่ยวกับการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ.....	79
	เงินลงทุนในหลักทรัพย์.....	80
	การบัญชีเกี่ยวกับสินทรัพย์ถาวรและค่าเสื่อมราคา.....	81
	การแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ.....	82

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 6 (ต่อ)	
การตั้งเงินทุนเลี้ยงชีพและบำเหน็จ.....	83
การคำนวณกำไรต่อหุ้น.....	83
7 สรุปและข้อเสนอแนะ.....	88
บรรณานุกรม.....	101
ภาคผนวก.....	106
ประวัติผู้เขียน.....	124

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1	มูลค่าเปรียบเทียบยอดโฆษณาธรรมตั้งแต่ ม.ค.-ธ.ค.2531 ผ่านสื่อชนิดต่างๆ...	2
2	เปรียบเทียบนโยบายการบัญชีของสถานีโทรทัศน์กับหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป...	84